

PROJEKT BUDOWLANY

Temat: sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z przyłączami.

Branża: SANITARNA

Lokalizacja: Człuchów, ul. Dworcowa, działka o nr ewid. 25/4

Inwestor: Gmina Miejska Człuchów
77-300 Człuchów, ul. Wojska Polskiego 1

Zgodnie z art.20 ust.4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo Budowlane (tekst jednolity: Dz. U. Nr 243, poz. 1623 z 2010 roku z późniejszymi zmianami) oświadczam, iż niniejszy projekt budowlany został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

Opracowali:	Branża:	Imię i nazwisko	Uprawnienia:	Data:	Podpis:
Projektant	SANITARNA	Aleksander Kusek	Upr. nr AN-8346/163/85 w zakr. sieci, instalacji i urządzeń, wodociąg. i kanaliz.	listopad 2013r.	
Sprawdzający	SANITARNA	Zygmunt Cheba	Upr. nr AN-8346/138/84 w spec instalacyjnej w zakr. sieci, instalacji, wodociąg. i kanaliz.	listopad 2013r.	

Spis treści.

Opis techniczny.....	
1. CZĘŚĆ OGÓLNA.....	
1.1. Przedmiot opracowania.....	
1.2. Podstawa opracowania.....	
1.3. Zakres opracowania.....	
2. KANALIZACJA ŚCIEKOWA SANITARNA.....	
2.1. Roboty przygotowawcze.....	
2.2. Roboty drogowe.....	
2.3. Roboty ziemne.....	
2.4. Roboty odwodnieniowe.....	
2.5. Roboty montażowe.....	
2.6. Uzbrojenie sieci kanalizacyjnej – studnie rewizyjne oraz wpusty burzowe.....	
2.7. Zabezpieczenie antykorozyjne kanałów grawitacyjnych.....	
3. KANALIZACJA ŚCIEKOWA DESZCZOWA.....	
3.1. Roboty przygotowawcze.....	
3.2. Roboty drogowe.....	
3.3. Roboty ziemne.....	
3.4. Roboty odwodnieniowe.....	
3.5. Roboty montażowe.....	
3.6. Uzbrojenie sieci kanalizacyjnej – studnie rewizyjne oraz wpusty burzowe.....	
3.7. Zabezpieczenie antykorozyjne kanałów grawitacyjnych.....	
4. WYTYCZNE WYKONANIA I UWAGI OGÓLNE DLA WYKONAWCY.....	
5. INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA.....	
5.1. Zakres robót dla całego zamierzenia budowl. oraz kolejność realizacji poszczeg. obiektów:.....	
5.2. Wykaz istniejących obiektów budowlanych.....	
5.3. Wskazanie elementów zagospodarowania działki, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.....	
5.4. Wskazanie dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich występowania.....	
5.5. Wskazanie sposobu prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.....	
5.6. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych.....	
CZĘŚĆ RYSUNKOWA.....	
Rys. nr 1. Projekt zagospodarowania terenu [skala 1:500].....	
Rys. nr 2. Profile sieci kanalizacji sanitarnej [skala 1:100/500].....	
Rys. nr 3. Profile przyłączy sanitarnych [skala 1:100/500].....	
Rys. nr 4. Profile sieci kanalizacji deszczowej [skala 1:100/500].....	
Rys. nr 5. Profile przyłączy i przykanalików deszczowych [skala 1:100/500].....	
CZĘŚĆ PRAWNA. I. Załączniki formalno – prawne.....	
1. Warunki techniczne wykonania sieci wodociągowej wydane przez Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o. w Człuchowie.....	
2. Warunki techniczne wykonania kanalizacji deszczowej wydane przez Gminę Miejską w Człuchowie.....	
3. Uzgodnienia.....	

Opis techniczny.

1. CZĘŚĆ OGÓLNA.

1.1. Przedmiot opracowania.

Przedmiotem opracowania jest budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z przyłączami i przykanalikami stanowiąca uzbrojenie ulicy Dworcowej . Inwestycja zostanie zlokalizowana w Człuchowie ul. Dworcowa, na działce o nr ewid. 25/4

Inwestorem jest Gmina Miejska Człuchów, z siedzibą przy ul. Wojska Polskiego 1, 77-300 Człuchów.

1.2. Podstawa opracowania.

Projekt opracowano w oparciu o:

- a) mapy sytuacyjno-wysokościowe do celów projektowych w skali 1:500;
- b) obowiązujące normy i przepisy, w tym techniczno - budowlane;
- c) uzgodnienia międzybranżowe;
- d) wizję lokalną na terenie projektowanej inwestycji;
- e) uzgodnienia z inwestorem;

1.3. Zakres opracowania.

Niniejsze opracowanie obejmuje projekt branży sanitarnej budowy kanalizacji sanitarnej z przyłączami i deszczowej wraz z przyłączami i przykanalikami, na które składają się następujące elementy:

Sieć kanalizacji sanitarnej z przyłączami:

- kanał kanalizacji sanitarnej ϕ 200x5,9 PCV mb- 166,50
- studnie systemowe PCV ϕ 425 szt- 5
- studnie żelbetowe ϕ 1000 szt- 2
- przyłącza kanalizacyjne ϕ 200x5,9 PCV mb- 5,70
- przyłącza kanalizacyjne ϕ 160x4,7 PCV mb- 28,30

Sieć kanalizacji deszczowej z przyłączami i przykanalikami do wpustów:

- kanał kanalizacji deszczowy ϕ 315x9,2 PCV mb- 161,00
- przyłącza kanalizacji deszczowej ϕ 200x5,9 PCV mb- 32,30
- przykanaliki deszczowe do wpustów ϕ 200x5,9 PCV mb- 25,40
- wpusty deszczowe betonowe ϕ 450 z osadnikiem h=1,0 m szt- 6
- studnie żelbetowe ϕ 1000 szt- 4
- studnie systemowe PCV ϕ 425 szt- 2

2. KANALIZACJA ŚCIEKOWA SANITARNA.

2.1. Roboty przygotowawcze.

Przed przystąpieniem do robót powiadomić użytkowników drogi oraz użytkownika sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej o terminie rozpoczęcia robót. W drodze miejskiej postępować zgodnie z wytycznymi wydanymi przez Urząd Miejski w Człuchowie.

2.2. Roboty drogowe.

Biorąc pod uwagę, że droga jak i chodniki będą rozebrane przed przystąpieniem do robót budowy uzbrojenia podziemnego. Jedyne dla komunikacji lokalnej do istniejącej zabudowy, należy zachować niezbędne zabezpieczenie dojazdu. Po wykonaniu robót montażowych sieci, należy powierzchniowo przystosować do zasadniczej odbudowy drogi i chodników, poprzez ich zagęszczenie i przywrócenie nawierzchni do stanu pierwotnego.

2.3. Roboty ziemne:

Do robót ziemnych przystąpić po geodezyjnym wytyczeniu tras przewodów przez zabicie „świadców”. Przed przystąpieniem do robót należy wykonać przekopy celem zlokalizowania istniejącego uzbrojenia podziemnego.

W trakcie robót ziemnych przestrzegać ustaleń : PN – 53/B-06584; PN – 68/B-06050; PN – 83/8836-02 oraz obowiązujących warunków bhp.

Wykonanie robót ziemnych w gruncie **kat. III** z domieszką gruntów **kat II** przyjęto w następujący sposób:

Dla wykonania sieci kanalizacyjnych wykonanie robót ziemnych o ścianach pionowych w następujący sposób:

- w większości sposobem mechanicznym o ścianach pionowych do zabudowy szalunkiem ażurowym, ze względu na zagłębienie do – 2,5 m, z częściowym wywozem gruntu pod jego wymianę, oraz częściowo na odkład do ponownego wbudowania,
- sposobem ręcznym w miejscach występowania uzbrojenia + dokopanie wykopu pod wykonanie podsypki piaskowej na odkład z częściowym wywozem pod wymianę gruntu,

W przypadku występowania gruntów sypkich, należy zastosować dla bezpieczeństwa szalunek pełny, jednak każdorazowo uzgodniony z inspektorem nadzoru oraz inwestorem, udokumentowany wpisem w dzienniku budowy.

Pod wykonanie podsypki dla rur , dno wykopu wykonać o szerokości – **90 cm**. w wykonanych wykopach przewody ułożyć w sposób centralny, zapewniając w ten sposób prawidłowość wykonania obsypki ułożonych przewodów .

Istniejące uzbrojenie krzyżujące się z wykopami należy zabezpieczyć poprzez obudowanie i podwieszenie w wykopie.

Zасыpywanie wykopu prowadzić w odwrotnej kolejności, po dokonaniu ręcznej obsypki ułożonych sieci na wysokość **25 cm** ponad wierzch przewodów po ubiciu.

Zасыpywanie wykopów prowadzić warstwami o grubości od 25 do 40 cm w zależności od składu gruntu, dokładnie go zagęszczając w następujący sposób:

- przynajmniej do wartości wsp. **1,0** pod jezdnie,
- przynajmniej do wartości wsp. **0,9** pod chodniki,
- przynajmniej do wartości wsp. **0,8** na pozostałych odcinkach wykonywanych wykopów.

2.4 Roboty odwodnieniowe:

Biorąc pod uwagę ułożenie sieci kanalizacyjnej należy szczególną uwagę zwrócić na pojawienie się wód gruntowych. Na projektowanej trasie sieci kanalizacyjnej badania nie wykazały wody gruntowej do głębokości – 3,0 m. Biorąc jednak pod uwagę zmienne warunki atmosferyczne w danych porach roku, a za tym idzie wahania w lustrze wody $\pm 0,50$ m, w przypadku wystąpienia wód gruntowych należy zastosować odwodnienie przy zastosowaniu igłofiltrów jednostronnie w odległościach – 1,0 m. Odpompowanie do istniejących kanalizacji deszczowych.

Uwaga: Wszelkie prace odwodnieniowe winny być odnotowane w dzienniku budowy, natomiast dodatkowe potrzeby uzgodnione z inspektorem nadzoru i inwestorem, także odnotowane w dzienniku z dokładnym przedmiarem.

2.5. Roboty montażowe:

Kanalizację sanitarną w ul. Dworcowej zaprojektowano z rur PCV litych – ϕ 200x5,9 mm – typ ciężki na uszczelki gumowe, na podsypce piaskowej o grubości – 15 cm, natomiast przyłącza z poszczególnych posesji z rur PCV litych – ϕ 200x5,9 i ϕ 160x4,7 – typ ciężki, na podsypce piaskowej o grubości – 15 cm.

Uwaga: Ze względu na możliwość naruszenia struktury obsypki przy demontażu szalowania, należy zachować następujący sposób ich wykonania:

- obsypki na przewodach PVC wykonać sposobem ręcznym do wysokości 25 cm, ponad wierzch rury po ubiciu,
- zagęszczenie warstwy obsypki wykonać po demontażu pasa szalunku w jej obrębie,
- po zagęszczeniu pierwszej warstwy ułożyć kolejną, zdemontować szalunek w jej obrębie itd.

Kanalizację sanitarną poddać próbie ciśnieniowej zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

2.6. Uzbrojenie sieci kanalizacyjnej – studnie rewizyjne:

W ul. Dworcowej na kanalizacji sanitarnej zaprojektowano studzienki kanalizacyjne z elementów prefabrykowanych – kręgów żelbetowych beton B - 45 - Ø 1000 mm , z betonu klasy nie niższej niż C35/45, wodoszczelnego W 8 o nasiąkliwości < 4 % z osadzonymi przejściami szczelnymi dla rur. Kinyety wykonać z betonu na wysokość 2/3 wysokości kanału. Na studniach przewidziano płyty nadstudzienne żelbetową, włazy żeliwne z wypełnieniem betonowym klasy D 400 z wkładką gumową amortyzującą osadzone w prefabrykowanych elementach betonowych montowanych w nawierzchni.

Pozostałe studnie rewizyjne zaprojektowano w wersji PP lub PCV systemowe o przekroju – Ø 425 mm z teleskopem oraz włazem żeliwnym typu ciężkiego o nośności – 40T i pierścieniem betonowym. Studnie ustawiać na wykonanej wcześniej podsypce piaskowej.

Ogólnie studnie rewizyjne wykonać zgodnie z PN/B10729, a zwieńczenia studni wg PN-93/H-74124.

2.7. Zabezpieczenie antykorozyjne kanałów grawitacyjnych.

Zastosowane rury i kształtki PCV nie wymagają dodatkowych zabezpieczeń antykorozyjnych.

Natomiast wszystkie elementy betonowe i żelbetowe jak studnie kanalizacyjne, wymagają niezależnie od występujących warunków stosowania izolacji powłokowej na powierzchni zewnętrznej Abizolem 2xR+P. W przypadku, gdy studnia znajduje się w wodzie gruntowej należy zastosować nowocześniejsze materiały izolacyjne firmy „Drizoro”. Powierzchnie pionowe studni zabezpieczyć dwoma warstwami środka „MAXSEAL” w ilości 1,5 kg/m² i 1,0 kg/m² wewnątrz i na zewnątrz do wysokości 0,5 m ponad lustro wody.

3. KANALIZACJA ŚCIEKOWA DESZCZOWA.

2.1. Roboty przygotowawcze.

Przed przystąpieniem do robót powiadomić użytkowników drogi oraz użytkownika sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej o terminie rozpoczęcia robót. W drodze miejskiej postępować zgodnie z wytycznymi wydanymi przez Urząd Miejski w Człuchowie.

2.2. Roboty drogowe.

Biorąc pod uwagę, że droga jak i chodniki będą rozebrane przed przystąpieniem do robót budowy uzbrojenia podziemnego. Jedynie dla komunikacji lokalnej do istniejącej zabudowy, należy zachować niezbędne zabezpieczenie dojazdu. Po wykonaniu robót montażowych sieci, należy powierzchnie gruntów przystosować do zasadniczej odbudowy drogi i chodników, poprzez ich zagęszczenie i przywrócenie nawierzchni do stanu pierwotnego.

2.3. Roboty ziemne:

Do robót ziemnych przystąpić po geodezyjnym wytyczeniu tras przewodów przez zabicie „świadców”. Przed przystąpieniem do robót należy wykonać przekopy celem zlokalizowania istniejącego uzbrojenia podziemnego.

W trakcie robót ziemnych przestrzegać ustaleń : PN – 53/B-06584; PN – 68/B-06050;

PN – 83/8836-02 oraz obowiązujących warunków bhp.

Wykonanie robót ziemnych w gruncie **kat. III** z domieszką gruntów **kat II** przyjęto w następujący sposób:

Dla wykonania sieci kanalizacyjnych wykonanie robót ziemnych o ścianach pionowych w następujący sposób:

- w większości sposobem mechanicznym o ścianach pionowych do zabudowy szalunkiem ażurowym, ze względu na zagłębienie do – 2,5 m, z częściowym wywozem gruntu pod jego wymianę, oraz częściowo na odkład do ponownego wbudowania,
- sposobem ręcznym w miejscach występowania uzbrojenia + dokopanie wykopu pod wykonanie podsypki piaskowej na odkład z częściowym wywozem pod wymianę gruntu,

W przypadku występowania gruntów sypkich, należy zastosować dla bezpieczeństwa szalunek pełny, jednak każdorazowo uzgodniony z inspektorem nadzoru oraz inwestorem, udokumentowany wpisem w dzienniku budowy.

Pod wykonanie podsypki dla rur, dno wykopu wykonać o szerokości – **90 cm**. w wykonanych wykopach przewody ułożyć w sposób centralny, zapewniając w ten sposób prawidłowość wykonania obsypki ułożonych przewodów.

Istniejące uzbrojenie krzyżujące się z wykopami należy zabezpieczyć poprzez obudowanie i podwieszenie w wykopie.

Zасыpywanie wykopu prowadzić w odwrotnej kolejności, po dokonaniu ręcznej obsypki ułożonych sieci na wysokość **25 cm** ponad wierzch przewodów po ubiciu.

Zасыpywanie wykopów prowadzić warstwami o grubości od 25 do 40 cm w zależności od składu gruntu, dokładnie go zagęszczając w następujący sposób:

- przynajmniej do wartości wsp. **1,0** pod jezdnie,
- przynajmniej do wartości wsp. **0,9** pod chodniki,
- przynajmniej do wartości wsp. **0,8** na pozostałych odcinkach wykonywanych wykopów.

2.4 Roboty odwodnieniowe:

Biorąc pod uwagę ułożenie sieci kanalizacyjnej należy szczególną uwagę zwrócić na pojawienie się wód gruntowych. Na projektowanej trasie sieci kanalizacyjnej badania nie wykazały wody gruntowej do głębokości – 3,0 m. Biorąc jednak pod uwagę zmienne warunki atmosferyczne w danych porach roku, a za tym idzie wahania w lustrze wody $\pm 0,50$ m, w przypadku wystąpienia wód gruntowych należy zastosować odwodnienie przy zastosowaniu igłofiltrów jednostronnie w odległościach – 1,0 m. Odpompowanie do istniejących kanalizacji deszczowych.

Uwaga: Wszelkie prace odwodnieniowe winny być odnotowane w dzienniku budowy, natomiast dodatkowe potrzeby uzgodnione z inspektorem nadzoru i inwestorem, także odnotowane w dzienniku z dokładnym przedmiarem.

2.5. Roboty montażowe:

Kanalizację deszczową w ul. Dworcowej zaprojektowano z rur PCV litych – $\phi 315 \times 9,2$ PCV – typ ciężki na uszczelki gumowe, na podsypce piaskowej o grubości – 15 cm, natomiast przyłącza z poszczególnych posesji z rur PCV litych – $\phi 200 \times 5,9$ – typ ciężki, na podsypce piaskowej o grubości – 15 cm.

Uwaga: Ze względu na możliwość naruszenia struktury obsypki przy demontażu szalowania, należy zachować następujący sposób ich wykonania:

- obsypki na przewodach PVC wykonać sposobem ręcznym do wysokości 25 cm, ponad wierzch rury po ubiciu,
- zagęszczenie warstwy obsypki wykonać po demontażu pasa szalunku w jej obrębie,
- po zagęszczeniu pierwszej warstwy ułożyć kolejną, zdemontować szalunek w jej obrębie itd.

Kanalizację deszczową poddać próbie ciśnieniowej zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

2.6. Uzbrojenie sieci kanalizacyjnej – studnie rewizyjne:

W ul. Dworcowej na kanalizacji deszczowej zaprojektowano studzienki kanalizacyjne z elementów prefabrykowanych – kręgów żelbetowych beton B - 45 - $\phi 1000$ mm, z betonu klasy nie niższej niż C35/45, wodoszczelnego W 8 o nasiąkliwości $< 4\%$ z osadzonymi przejściami szczelnymi dla rur. Kinety wykonać z betonu na wysokość 2/3 wysokości kanału. Na studniach przewidziano płyty nadstudzienne żelbetową, włazy żeliwne z wypełnieniem betonowym klasy D 400 z wkładką gumową amortyzującą osadzone w prefabrykowanych elementach betonowych montowanych w nawierzchni.

Pozostałe studnie rewizyjne zaprojektowano w wersji PP lub PCV systemowe o przekroju – $\phi 425$ mm z teleskopem oraz włazem żeliwnym typu ciężkiego o nośności – **40T** i pierścieniem betonowym. Studnie ustawiać na wykonanej wcześniej podsypce piaskowej.

Ogólnie studnie rewizyjne wykonać zgodnie z PN/B10729, a zwieńczenia studni wg PN-93/H-74124.

2.7. Zabezpieczenie antykorozyjne kanałów grawitacyjnych.

Zastosowane rury i kształtki PCV nie wymagają dodatkowych zabezpieczeń antykorozyjnych. Natomiast wszystkie elementy betonowe i żelbetowe jak studnie kanalizacyjne, wymagają niezależnie od występujących warunków stosowania izolacji powłokowej na powierzchni zewnętrznej Abizolem 2xR+P. W przypadku, gdy studnia znajduje się w wodzie gruntowej należy zastosować nowocześniejsze materiały izolacyjne firmy „Drizoro”. Powierzchnie pionowe studni zabezpieczyć dwoma warstwami środka „MAXSEAL” w ilości 1,5 kg/m² i 1,0 kg/m² wewnątrz i na zewnątrz do wysokości 0,5 m ponad lustro wody.

4. WYTYCZNE WYKONANIA I UWAGI OGÓLNE DLA WYKONAWCY.

- Przed przystąpieniem do robót ziemnych o terminie ich rozpoczęcia powiadomić wszystkich właścicieli uzbrojenia podziemnego, a następnie przeprowadzić próbne przekopy w celu szczegółowego ustalenia lokalizacji uzbrojenia.
- Roboty ziemne prowadzić zgodnie z obowiązującymi normami technicznymi, przestrzegając normy BN-85/8836-02
- W przypadku natrafienia na nieokreślone uzbrojenie podziemne, należy powiadomić użytkownika w/w uzbrojenia i dalszy tok postępowania uzgodnić wpisem do dziennika budowy.
- Układanie rur w wykopie prowadzić zgodnie z obowiązującymi warunkami technicznymi.
- Próby szczelności kanału, studzienek po uprzednim przepłukaniu wykonać zgodnie z wytycznymi instrukcji oraz obowiązującymi normami w tym zakresie.
- Przed wykonaniem obsypki rur i zasypki wykopu zapewnić obsługę geodezyjną celem dokonania inwentaryzacji syt.-wys. ułożonych przewodów.
- W czasie budowy bezwzględnie przestrzegać przepisów BHP w zakresie transportu, składowania materiałów, zabezpieczania wykopów, oznakowania miejsc niebezpiecznych.
- Wszelkiego rodzaju odstępstwa w stosunku do założeń projektowych wymagają natychmiastowego powiadomienia inspektora nadzoru.

5. INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA.

Podstawą opracowania niniejszej informacji jest Ustawa *Prawo Budowlane* z dnia 7 lipca 1994 roku wraz z późniejszymi zmianami oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 roku w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

5.1. Zakres robót dla całego zamierzenia budowl. oraz kolejność realizacji poszczeg. obiektów:

Niniejsze zamierzenie obejmuje budowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z przyłączami. Inwestycja obejmuje następujący zakres i kolejność robót budowlanych:

Sieć kanalizacji sanitarnej z przyłączami:

- kanał kanalizacji sanitarnej ϕ 200x5,9 PCV mb- 166,50
- studnie systemowe PCV ϕ 425 szt- 5
- studnie żelbetowe ϕ 1000 szt- 2
- przyłącza kanalizacyjne ϕ 200x5,9 PCV mb- 5,70
- przyłącza kanalizacyjne ϕ 160x4,7 PCV mb- 28,30

Sieć kanalizacji deszczowej z przyłączami i przykanalikami do wpustów:

- kanał kanalizacji deszczowej ϕ 315x9,2 PCV mb- 161,00
- przyłącza kanalizacji deszczowej ϕ 200x5,9 PCV mb- 32,30
- przykanaliki deszczowe do wpustów ϕ 200x5,9 PCV mb- 25,40
- wpusty deszczowe betonowe ϕ 450 z osadnikiem h=1,0 m szt- 6
- studnie żelbetowe ϕ 1000 szt- 4
- studnie systemowe PCV ϕ 425 szt- 2

5.2. Wykaz istniejących obiektów budowlanych

Inwestycja będzie realizowana w obrębie ulicy Dworcowej w Człuchowie. W części istniejącej występują następujące sieci: wodociągowa, kanalizacji sanitarnej i deszczowej wraz z przyłączami do pobliskich budynków, a także podziemne kable telekomunikacyjne i elektroenergetyczne.

5.3. Wskazanie elementów zagospodarow. działki, które mogą stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi
Brak elementów zagospodarowania działki lub terenu, które mogłyby stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

5.4. Wskazanie dotyczące przewidywanych zagrożeń występujących podczas realizacji robót budowlanych, określające skalę i rodzaje zagrożeń oraz miejsce i czas ich występowania

- Realizacja robót w obrębie istniejącej ulicy Dworcowej użytkowanej w chwili obecnej przez właścicieli sąsiadujących posesji;
- Wykonywanie wykopów o ścianach pionowych bez rozparcia o głębokości większej niż 1,5 m;
- Możliwość uszkodzenia istniejących elementów infrastruktury technicznej;
- Uszkodzenie ciała w czasie pracy z użyciem narzędzi i elektronarzędzi;
- Porażenie prądem elektrycznym;

5.5. Wskazanie sposobu prowadzenia instruktazu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych.

Przed przystąpieniem do wykonywania prac należy przeprowadzić każdorazowo instruktaz stanowiskowy pracowników bezpośrednio wykonujących te prace oraz instruktaz dot. występowania i zapobiegania zagrożeniom pracowników mogących przebywać w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie. Instruktaz powinien obejmować również zagadnienia bezpiecznej i sprawnej komunikacji, umożliwiającej szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń. Przeprowadzany instruktaz powinien zapewniać uczestnikom:

- zaznajomienie się z zagrożeniami wypadkowymi i chorobowymi związanymi z wykonywaną pracą,
- poznanie przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie niezbędnym do wykonywania pracy na określonym stanowisku oraz związanych z tym stanowiskiem obowiązków i odpowiedzialności w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- nabycie umiejętności wykonywania pracy w sposób bezpieczny dla siebie i innych osób oraz postępowania w sytuacjach awaryjnych, a także umiejętności udzielania pomocy osobom, które uległy wypadkom.
- Czas trwania instruktazu stanowiskowego powinien być uzależniony od przygotowania zawodowego pracownika, dotychczasowego stażu pracy oraz rodzaju pracy i zagrożeń występujących na stanowisku pracy, na którym pracownik ma być zatrudniony.

Instruktaz stanowiskowy przeprowadza osoba kierująca pracownikami, wyznaczona przez pracodawcę, posiadająca odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe oraz przeszkolona w zakresie metod prowadzenia instruktazu.

Instruktaz stanowiskowy powinien być zakończony sprawdzianem wiadomości i umiejętności z zakresu wykonywania pracy zgodnie z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, stanowiącym podstawę dopuszczenia pracownika do wykonywania pracy na określonym stanowisku.

Odbycie przez pracownika instruktazu ogólnego i instruktazu stanowiskowego powinno być potwierdzone przez pracownika na piśmie oraz odnotowane w aktach osobowych pracownika.

Na stanowiskach pracy, na których występują szczególnie duże zagrożenia dla zdrowia oraz zagrożenia wypadkowe, powinno być przeprowadzone szkolenie podstawowe przed rozpoczęciem pracy na tych stanowiskach. Wykaz takich stanowisk pracy określa pracodawca.

Ramowe programy szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy zwarte są w załączniku do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

5.6. Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonywania robót budowlanych.

Roboty budowlane wykonywać zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych. Bezwzględnie stosować środki ochrony indywidualnej.

Uczestnicy procesu budowlanego współdziałają ze sobą w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w procesie przygotowania i realizacji budowy. Stosowanie niezbędnych środków ochrony indywidualnej obowiązuje wszystkie osoby przebywające na terenie budowy. Bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy na stanowiskach pracy sprawują odpowiednio kierownik robót oraz mistrz budowlany, stosownie do zakresu obowiązków.

Teren budowy lub robót należy ogrodzić albo w inny sposób uniemożliwić wejście osobom nieupoważnionym, wyznaczając strefy niebezpieczne. Jeżeli ogrodzenie terenu budowy lub robót nie jest możliwe, należy oznakować granice terenu za pomocą tablic ostrzegawczych, a w razie potrzeby zapewnić stały nadzór.

Na terenie budowy wyznacza się, utwardza i odwadnia miejsca do składowania materiałów i wyrobów. Składowiska materiałów, wyrobów i urządzeń technicznych wykonuje się w sposób wykluczający możliwość wywrócenia, zsunienia, rozsunienia się lub spadnięcia składowanych wyrobów i urządzeń. Materiały składa się w miejscu wyrównanym do poziomu. Materiały drobnicowe układa się w stosy o wysokości nie większej niż 2 m, dostosowane do rodzaju i wytrzymałości tych materiałów. Stosy materiałów workowanych układa się w warstwach krzyżowo do wysokości nieprzekraczającej 10 warstw. Przy składowaniu materiałów odległość stosów nie powinna być mniejsza niż:

- 1) 0,75 m - od ogrodzenia lub zabudowań;
- 2) 5 m - od stałego stanowiska pracy.

Opieranie składowanych materiałów lub wyrobów o płoty, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych, konstrukcje wsporcze sieci trakcyjnej lub ściany obiektu budowlanego, jest zabronione.

Roboty ziemne powinny być prowadzone na podstawie projektu, określającego położenie instalacji i urządzeń podziemnych, mogących znaleźć się w zasięgu prowadzonych robót.

Wykonywanie robót ziemnych w bezpośrednim sąsiedztwie sieci, takich jak: elektroenergetyczne, gazowe, telekomunikacyjne, ciepłownicze, wodociągowe i kanalizacyjne powinno być poprzedzone określeniem przez kierownika budowy bezpiecznej odległości, w jakiej mogą być one wykonywane od istniejącej sieci, i sposobu wykonywania tych robót. Bezpieczną odległość wykonywania robót, o których mowa w ust.1, ustala kierownik budowy w porozumieniu z właściwą jednostką, w której zarządzie lub użytkowaniu znajdują się te instalacje. Miejsca tych robót należy oznakować napisami

ostrzegawczymi i ogrodzić. W czasie wykonywania robót ziemnych miejsca niebezpieczne należy ogrodzić i umieścić napisy ostrzegawcze. Prowadzenie robót ziemnych w pobliżu instalacji podziemnych, a także głębienie wykopów poszukiwawczych powinno odbywać się ręcznie.

W czasie wykonywania wykopów w miejscach dostępnych dla osób niezatrudnionych przy tych robotach należy wokół wykopów pozostawionych na czas zmroku i w nocy ustawić balustrady zaopatrzone w światło ostrzegawcze koloru czerwonego. Poręcze tych balustrad powinny znajdować się na wysokości 1,1 m nad terenem i w odległości nie mniejszej niż 1 m od krawędzi wykopu. Niezależnie od ustawienia balustrad, w przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa wykop należy szczelnie przykryć, w sposób uniemożliwiający wpadnięcie do wykopu. W przypadku przykrycia wykopu, zamiast balustrad, o których mowa w ust. 3, teren robót można oznaczyć za pomocą balustrad z lin lub taśm z tworzyw sztucznych, umieszczonych wzdłuż wykopu na wysokości 1,1 m i w odległości 1 m od krawędzi wykopu. Jeżeli teren, na którym są wykonywane roboty ziemne, nie może być ogrodzony, wykonawca robót powinien zapewnić stały jego dozór.

Wykopy o ścianach pionowych nieumocnionych, bez rozparcia lub podparcia, mogą być wykonywane tylko do głębokości 1 m w gruntach zwartych, w przypadku gdy teren przy wykopie nie jest obciążony w pasie o szerokości równej głębokości wykopu. Wykopy bez umocnień, o głębokości większej niż 1 m, lecz nie większej od 2 m, można wykonywać, jeżeli pozwalają na to wyniki badań gruntu i dokumentacja geologiczno-inżynierska. Zabezpieczenie ażurowe ścian wykopów można stosować tylko w gruntach zwartych. Stosowanie zabezpieczenia ażurowego ścian wykopów w okresie zimowym jest zabronione. Niedopuszczalne jest używanie elementów obudowy wykopu niezgodnie z przeznaczeniem.

W czasie wykonywania koparką wykopów wąskoprzestrzennych należy wykonywać obudowę wyłącznie z zabezpieczonej części wykopu lub zastosować obudowę prefabrykowaną, z użyciem wcześniej przewidzianych urządzeń mechanicznych. Jeżeli wykop osiągnie głębokość większą niż 1 m od poziomu terenu, należy wykonać zejście (wejście) do wykopu. Odległość pomiędzy zejściami (wejściami) do wykopu nie powinna przekraczać 20 m. Wchodzenie do wykopu i wychodzenie po rozporach oraz przemieszczanie osób urządzeniami służącymi do wydobywania urobku jest zabronione. Każdorazowe rozpoczęcie robót w wykopie wymaga sprawdzenia stanu jego obudowy lub skarp.

Składowanie urobku, materiałów i wyrobów jest zabronione:

- 1) w odległości mniejszej niż 0,6 m od krawędzi wykopu, jeżeli ściany wykopu są obudowane oraz jeżeli obciążenie urobku jest przewidziane w doborze obudowy;
- 2) w strefie klina naturalnego odłamu gruntu, jeżeli ściany wykopu nie są obudowane.

Ruch środków transportowych obok wykopów powinien odbywać się poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu.

W czasie zasypywania obudowanych wykopów zabezpieczenie należy demontować od dna wykopu i stopniowo usuwać je, w miarę zasypywania wykopu.

Zabezpieczenie można usuwać jednoetapowo z wykopów wykonanych:

- 1) w gruntach spoistych - na głębokości nie większej niż 0,5 m;
- 2) w pozostałych gruntach - na głębokości nie większej niż 0,3 m.

Koparka w czasie pracy powinna być ustawiona w odległości od wykopu co najmniej 0,6 m poza granicą klina naturalnego odłamu gruntu. Przy wykonywaniu robót ziemnych sprzętem zmechanizowanym należy wyznaczyć w terenie strefę niebezpieczną i odpowiednio ją oznakować. Przebywanie osób pomiędzy ścianą wykopu a koparką, nawet w czasie postoju, jest zabronione.

Zakładanie obudowy lub montaż rur w uprzednio wykonanym wykopie o ścianach pionowych i na głębokości poniżej 1 m wymaga tymczasowego zabezpieczenia osób klatkami osłonowymi lub obudową prefabrykowaną.